

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою
Кафедра агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та
виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2018 р.

05-01-60

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
Program of Discipline

Землеробство та рослинництво
Agriculture and Plant Growing

Спеціальність
Specialty

201 «Агрономія»
201 «Agronomy»

Робоча програма навчальної практики із «Землеробства та рослинництва» для студентів спеціальності 201 «Агрономія» – Рівне, НУВГП, 2018. – 13 с.

Розробник: Фурман В.М., к.с.-г.н., доцент кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

Протокол від „ 21 ” березня 2018р. № 8

В.о. завідувача кафедри _____ С.С. Трушева

Схвалено науково - методичною комісією зі спеціальності 201 «Агрономія»

Протокол від „ 4 ” квітня 2018 р., № 7

Голова _____ С.І. Веремєнко

ВСТУП

Програма навчальної практики з „ Землеробства та рослинництва” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 201 «Агрономія».

Загальна кількість годин навчальної практики – 135, з них, польових (практичних) – 108год. Проводиться на 3-тньому курсі підготовки, 6-ий семестр.

Предметом навчальної практики є закріплення теоретичних знань студентів по курсах «Землеробства» та «Рослинництва» в польових умовах, що використовуються в сучасних технологіях виробництва продукції рослинництва.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна практика із «Землеробства та рослинництва» є складовою частиною циклу навчальних практик для підготовки студентів за спеціальністю агрономія. Практика опирається і використовує набуті раніше знання при проходженні ознайомчої ботанічної та ґрунтознавчої практики, а також на систематичні та ґрунтовні знання із сумісних курсів – «Агрохімія», «Герболегія», «Фітопатологія», «Ботаніка», «Механізація с/г виробництва» та ін., а також цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури та самостійної роботи над виконанням поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна практика з «Землеробства та рослинництва» є логічним продовженням теоретичного курсу. Вона дозволяє не тільки закріпити і осмислити набуті теоретичні знання але і дає унікальну можливість в природній та виробничій обстановці приймати участь і спостерігати за виконанням робіт по основних розділах землеробства та технологіями рослинництва.

Навчальна практика носить міждисциплінарний характер і є одним із способів поєднання курсів теоретичної та практичної фахової підготовки студентів із багатьох дисциплін: «Ґрунтознавство», «Агрохімія», «Гербологія», «Механізація с/г виробництва».

Ключові слова: землеробство, фактори життя рослин, закони землеробства, бур'яни, сівозміни, обробіток ґрунту, якість ґрунту, рослинництво.

Abstract

The educational practice of "Agriculture and Plant Growing" is a logical continuation of the theoretical course. It allows not only to consolidate and comprehend the acquired theoretical knowledge, but also gives a unique opportunity in the natural and productive environment to participate and observe the implementation of work on the main sections of agriculture and plant technology.

The educational practice is multidisciplinary and is one way of combining the courses of theoretical and practical training of students from many disciplines: "Soil Science", "Agrochemistry", "Herbology", "Mechanization of agricultural production".

Key words: agriculture, plant life factors, laws of agriculture, storms, agricultural, soil tillage, soil quality, plant growing.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS- 4,5	Галузь знань: 20 "Аграрні науки та продовольство" Спеціальність: 201 «Агрономія»	Нормативна
Змістових модулів - 3		<i>Рік підготовки</i> 3-ий
Загальна кількість годин - 135		<i>Семестр</i> 6-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: польових – 36 СРС – 9	Рівень вищої освіти: бакалаврський	<i>Практичні</i>
		108 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		27 год.
		Вид контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин польових занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 80% до 20%;

2. Мета та завдання навчальної практики

Метою навчальної практики з «Землеробства та рослинництва» є закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів, набутих під час семестрових занять по курсах «Землеробства» та «Рослинництва» в польових умовах та набуття практичних навичок проведення та контролю основних агротехнічних операцій вирощування сільськогосподарських культур під час освоєння сучасних інтенсивних та екологічних систем землеробства.

Завданням навчальної практики є сформувати в майбутніх фахівців технологічної підготовки з виробництва продукції рослинництва яка базується на знаннях польових культур, особливостях їх росту і розвитку, вимогах до факторів життя рослин, сучасних прийомів і технологій вирощування високих урожаїв найкращої якості при найменших затратах праці і коштів.

У результаті проходження навчальної практики здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- методи визначення забур'яненості посівів;
- систему заходів контролю за кількістю бур'янів у посівах;
- видову різноманітність польових культур;
- систему сівозмін в господарстві та стан їх освоєння;
- методи оцінювання якості обробітку ґрунту.

У результаті проходження навчальної практики здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

- науково обґрунтовано програмувати в господарстві максимально можливі рівні урожайності сільськогосподарських культур;
- розробляти, удосконалювати та з високою ефективністю реалізовувати прогресивні технології вирощування польових культур в умовах різних форм власності і господарювання;
- здійснювати біологічний контроль за станом посівів та управляти процесами формування врожаю; забезпечувати високу економічну ефективність впроваджуваних технологій та їх екологічну чистоту;

3. Програма навчальної практики

Змістовий модуль 1.

Підготовчий період

Тема 1. Вступ. Інструктаж з техніки безпеки при проходженні навчальної практики з землеробства та рослинництва. Мета проходження практики, завдання, ознайомлення з об'єктами проходження практики:

1. Інститут сільського господарства Західного Полісся України (с. Шубків);
2. Рівненський обласний державний центр експертизи сортів рослин (м. Рівне, с.Верхівськ);
3. Рівненський обласний центр «Облдержродючість» (с. Шубків);
4. Сільськогосподарські підприємства Рівненської області – 12 годин.

Тема 2. Підбір та вивчення методик по виконанню основних завдань при проходженні польової практики-6 год.;

Змістовий модуль 2.

Польовий період практики

Тема 3. Ознайомлення із господарством, на базі якого проводиться практика: спеціалізація господарства, структура сільськогосподарських угідь, структура посівних площ, схеми впроваджених сівозмін -12 год.;

Тема 4. Ознайомлення з видовою різноманітністю польових культур в сівозмінах господарств. Вивчення їх біологічних особливостей та ботанічної будови. Визначення фаз росту та розвитку культур – 24год;

Тема 5. Вивчення видових та морфологічних ознак бур'янів, що поширені на полях господарства та розробка комплексу заходів по боротьбі з ними. Складання картограм забур'яненості – 12год. ;

Тема 6. Ознайомлення із сільськогосподарською технікою: машини для проведення обробітку ґрунту, машини для проведення догляду за посівами сільськогосподарських культур, машини для збирання сільськогосподарських культур, машини для післязбиральної обробки врожаю сільськогосподарських культур, машини для внесення агрохімікатів. Визначення показників якості обробітку ґрунту - 12 год.;

Тема 7. Складання технологічних карт вирощування основних сільськогосподарських культур: зернові, зерно-бобові, технічні, овочеві, кормові культури -12 год.;

Змістовий модуль 3.

Камеральний період практики

Тема 8.Опис об'єктів та результатів практики. Оформлення звіту про проходження навчальної практики - 12 год.;

Тема 9. Захист звіту. Перевірка теоретичних та практичних знань - 6 год.;

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма		
	Σ	У тому числі	
		пр	с
Модуль 1.			
Змістовий модуль 1. Підготовчий період			
<i>Тема 1.</i> Вступ. Інструктаж з техніки безпеки при проходженні навчальної практики з ґрунтознавства та рослинництва. Мета проходження практики, завдання, ознайомлення з об'єктами проходження практики	14	12	2
<i>Тема 2.</i> Підбір та вивчення методик по виконанню основних завдань при проходженні польової практики	8	6	2
Разом за змістовим модулем 1	22	18	4
Змістовий модуль 2. Польовий період			
<i>Тема 3.</i> Ознайомлення із господарством, на базі якого проводиться практика: спеціалізація господарства, структура сільськогосподарських угідь, структура посівних площ, схеми впроваджених сівозмін	16	12	4
<i>Тема 4.</i> Ознайомлення з видовою різноманітністю польових культур в сівознах господарств. Вивчення їх біологічних особливостей та ботанічної будови. Визначення фаз росту та розвитку культур	28	24	4
<i>Тема 5.</i> Вивчення видових та морфологічних ознак бур'янів, що поширені на полях господарства та розробка комплексу заходів по боротьбі з ними. Складання картограм забур'яненості	16	12	4
<i>Тема 6.</i> Ознайомлення із сільськогосподарською технікою: машини для проведення обробітку ґрунту, машини для проведення догляду за посівами сільськогосподарських культур, машини для збирання сільськогосподарських культур, машини для післязбиральної обробки врожаю сільськогосподарських культур, машини для внесення агрохімікатів. Визначення показників якості обробітку ґрунту.	16	12	4
<i>Тема 7.</i> Складання технологічних карт вирощування основних сільськогосподарських культур: зернові, зерно-бобові, технічні, овочеві, кормові культури	16	12	4
Разом за змістовим модулем 2	92	72	20
Змістовий модуль 3. Камеральний період			
<i>Тема 8.</i> Опис об'єктів та результатів практики. Оформлення звіту про проходження навчальної практики	15	12	3

Тема 9. Захист звіту. Перевірка теоретичних та практичних знань	6	6	-
Разом за змістовим модулем 3	21	18	3
Усього, год.	135	108	27

5. Оформлення звіту по навчальній практиці з Землеробства та рослинництва

Підсумком проходження навчальної практики з землеробства та рослинництва є складання письмового звіту за темами проходження практики – 20-30 сторінок друкованого або рукописного тексту. Звіт включає план, вступ, основну частину, висновок, список використаної літератури та додатки.

Звіт оформлюється на стандартному папері формату А4 (210 x 297). Поля: верхнє, нижнє, лівє – 20 мм, правє – 10 мм. Захист звіту про навчальну практику відбувається у строки проходження навчальної практики, згідно графіка проведення.

6. Методи навчання

При проведенні навчальної практики з землеробства та рослинництва використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання:

- екскурсії;
- практична робота;
- роздатковий матеріал для студентів;
- обговорення результатів досліджень.

7. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожної теми.
- написання і захист індивідуального завдання.

Основними критеріями, що характеризують рівень **компетентності** студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповіді на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

7.1 Критерії оцінювання результатів практики

Критерії оцінювання практики	Кількість набраних балів	Примітки
Студент повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне зовнішнє оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.	90-100	
і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями у другорядному матеріалі.	82-89	
Студент повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики, але має деякі неточності. Основні положення звіту обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями, які студент сам виправляє.	74-81	
Студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам	64-73	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	Відмінно (зараховано)
82-89	Дуже добре (зараховано)
74-81	Добре (зараховано)
64-73	Задовільно (зараховано)
60-63	Задовільно (зараховано)
35-59	Не задовільно (не зараховано)
1-34	Не задовільно (не зараховано)

8. Методичне забезпечення навчальної практики

Методичне забезпечення навчальної практики з землеробства та рослинництва включає:

- інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);
- комплект прозірок (фолій);
- відеофільми та відео фрагменти;
- друкований роздатковий матеріал;
- 082-161 Фурман, В. М. and Гладовська, Т. М. (2011) *Методичні вказівки до виконання курсової роботи «Розробка елементів системи землеробства господарства» з дисципліни «Загальне землеробство» студентам за напрямом підготовки 6.090101 «Агрономія» денної та заочної форми навчання. Частина 1. «Сівозміни, їх проектування та оцінка».* [Методичне забезпечення]
- 082-162 Фурман, В. М. and Гладовська, Т. М. (2011) *Методичні вказівки до виконання курсової роботи «Розробка елементів системи землеробства господарства» з дисципліни «Загальне землеробство» студентам за напрямом підготовки 6.090101 «Агрономія» денної та заочної форми навчання. Частина 2. «Системи обробітку ґрунту».* [Методичне забезпечення]

9. Рекомендована література

9.1 Базова література

1. В.П.Гордієнко, О.М.Геркіял, В.П.Опришко. Землеробство. К., Вища школа, 1991 р. – 268 с.
2. Кравченко М.С., Злобін Ю.А., Царенко О.М. Землеробство. – К.: Либідь, 2002. – 496 с.
3. Фурман В.М., Люсак А.В., Олійник О.В. Грунтозахисна контурно-меліоративна система землеробства: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2016. – 215 с.
4. Фурман В.М., Троцюк В.С., Ковальчук Н.С. Землеробство: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2015. – 368 с.

9.2 Допоміжна література

1. В.П.Гудзь, І.Д.Примак, Ю.В.Будьоний. Землеробство. К., Урожай, 1996 р.
2. Землеробство та меліорація: Підручник/ за ред. І.І.Назаренка. – Чернівці: Книги – ХХІ. 2006. – 543 с.

9.3. Інструктивно-методична

1. Рослинництво: Лабораторно-практичні заняття: Навчальний посібник.; за ред. М.А. Бобро та ін. – К.: Урожай, 2001. – 392с.: іл.
2. Лабораторно практичні заняття по землеробству: Навчальний посібник / О.П.Крутінов, І.П.Максимчук, Ю.П.Манько, І.С.Руденко. – Київ: Вид-во УСГА 1993р.
3. Практикум по земледелию/ Б.А. Доспехов, И.П. Васильев, А.М. Туликов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Агропромиздат, 1987. – 383 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

До складу інформаційних ресурсів навчальної практики «Землеробство та рослинництво» входять:

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuw.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, Майдан Короленка, / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

к.с. – г.н., доцент
кафедри агрохімії, ґрунтознавства
та землеробства

В.М. Фурман